

Anima Eterna Brugge olv. **Jos van Immerseel**

do 2 mrt 2017 / Grote podia / Blauwe zaal

20 uur / pauze ± 20.45 uur / einde ± 21.45 uur
inleiding 19.15 uur / / Muziekstudio / Tino Haenen in
gesprek met Jos van Immerseel

internationaal symfonisch 2016-2017

National Philharmonic of Russia olv. Vladimir Spivakov
zo 20 nov 2016

Budapest Festival Orchestra olv. Iván Fischer
do 8 dec 2016

Anima Eterna Brugge olv. Jos van Immerseel
do 2 mrt 2017

New York Philharmonic olv. Alan Gilbert
do 23 mrt 2017 (Koningin Elisabethzaal)

Orchestre des Champs-Élysées olv. Philippe Herreweghe
za 6 mei 2017 (Koningin Elisabethzaal)

Anima Eterna Brugge / animaeterna.be/anima-eterna/
deSingeldebuut vr 20 sep 1985 / laatst in deSingel do 3 mrt 2016

Jos van Immerseel / animaeterna.be/jos-van-immerseel/bio/
deSingeldebuut di 31 jan 1985 / laatst in deSingel do 3 mrt 2016

Claron McFadden / www.claronmcfadden.com/
deSingeldebuut do 22 sep 1994 / laatst in deSingel wo 16 nov 2016

Bart Van Caenegem / www.muziekcentrum.be/identity.php?ID=135526
laatst in deSingel do 30 apr 2009

Anima Eterna Brugge

Jos van Immerseel muzikale leiding

Claron McFadden sopraan **Bart Van Caenegem** piano

George Gershwin (1898-1937)

Catfish Row, suite uit 'Porgy and Bess' 23'
(arrangement Steven D. Bowen, 1935)

Rhapsody in Blue 16'
(originele versie jazzband voor Paul Whiteman, gearrangeerd door
Ferde Grofé voor piano en jazzband, 1924)

pauze

An American in Paris (1928) 18'

Four Songs 15'
The man I love (1924-27)
I got rhythm (1930)
My man's gone now (uit 'Porgy and Bess', 1935)
By Strauss (1936)

Gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf
beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling /
concert / tentoonstelling van
uw keuze.

Grand café deSingel drankjes /
hapjes / snacks uitgebreid
tafelen open alle dagen: 9-24 uur /
informatie en reserveren:
+32 (0)3 237 71 00 of
www.grandcafedesingel.be

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie,
opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma
van deSingel met andere
toeschouwers delen. Selecteer
hiervoor voorstelling / concert /
tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum,
dan maakt u meteen kans om
tickets te winnen.

Cd-verkoop

Bij onze concerten
worden occasioneel cd's te
koop aangeboden door
La Boite à Musique / Coudenberg
74 / Brussel / +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Concertvleugels

Met bijzondere
dank aan Ortwin Moreau voor het
stemmen en het onderhoud van de
concertvleugels van deSingel
Moreau Pianoservice /
Kapucinessenstraat 32 / 2000
Antwerpen / +32 (0)486 83 63 98
www.moreau-pianoservice.be

Concertvleugel Steinway & Sons model D "New York" 1906 (collectie Maene)

George Gershwin

An American inspired by jazz

Hij geldt als één van de meest vooraanstaande vertegenwoordigers van de Amerikaanse populaire muziekcultuur, een mengelmoes van Europees getinte melodieën, musical, jazz en klassieke muziek. Samen met zijn broer Ira schreef hij een goede 500 songs, die ook heden ten dage nog goed in het oor liggen en die iedereen, denk aan 'I got rythm', 'Lady be good', 'The man I love', 'Summertime', 'It ain't necessarily so', 'A woman is a sometime thing', en ga zo maar door, mee kan neuriën of zingen. Zijn naam: George Gershwin (1898-1937).

Muziek voor het grote publiek dus, en daar is niets mis mee, want het merendeel van zijn composities getuigen van een hoge professionaliteit, al was Gershwin autodidact, en leed hij zijn hele carrière onder zijn niet-professionele opleiding. Hij was overigens een begenadigd pianist en hield verscheidene van zijn werken van aan de piano boven de doopvont.

Op het programma van vanavond staat een keuze van zijn meest bekende en beste werken.

Dat geldt vast en zeker voor '**Rhapsody in Blue**', van de toen 25-jarige componist.

Even een sprong in de tijd. De datum is 12 februari 1924; plaats: de Aeolin Hall, New York City. Op het programma onder meer de wereldpremière van 'Rhapsody in Blue'. De muzikale leiding ligt bij ene Paul Whiteman, aan het hoofd van zijn jazzorkest. Aan de piano zit de componist zelf, George Gershwin. Het was een gedenkwaardige avond: reeds de opening met het beroemde glissando in de klarinet elektriseerde het publiek. Naar verluidt barstte de dirigent in het midden van de opvoering in tranen uit en kreeg het stuk na afloop een daverend applaus.

'Rhapsody in Blue' bekoorde met zijn onverwachte ritmewisselingen en effecten (wa-wa en flutteren in de kopers), de 'eens-gehoord-niet-meer-te-vergeten' melodie en de luchtige maar indringende en virtuoze pianopartij. In de kritieken werd het werk, zoals meestal, ofwel verguisd ofwel de hemel in geprezen. Als "een experiment en mijlpaal in de moderne Amerikaanse muziek". Of nog, als

“de muzikale verklanking van Amerika tout court”. De andere zijde vond het oppervlakkig en kitscherig, mede door het ontbreken van een strakke vorm. Nu ja, de ‘Rhapsody in Blue’ charmeerde het publiek, waaronder zich niet alleen jazzadepten bevonden maar onder meer ‘klassieken’ als Stravinsky, Rachmaninov, dirigent Leopold Stokovski en sterviolist Jascha Heifetz. Het werk was en is een publiekstrekker; een schoolvoorbeeld van de symfonische jazz en - alle kritiek ten spijt - dé geslaagde versmelting tussen het klassieke en het jazz-idiom. En het zette Gershwin, hoe dan ook, als componist op de kaart.

Die versmelting paste helemaal in een tendens in de klassieke muziek in het begin van de vorige eeuw, waarbij andere dan de vigerende klassieke stijlelementen in de hedendaagse muziek werden opgenomen. Men denke aan de neoclassicistische elementen bij een Stravinsky en de invloed van jazz en andere ‘volkse’ muziek bij Kurt Weill of Dmitri Sjostakovitsj.

Het was ook een zich afzetten tegen de radicale muziek van Schönberg en zijn school.

De ongedwongenheid en vrijheid van de jazz wilde men inkeer laten vinden in de kunstmuziek, vandaar dat Gershwin altijd heeft aangegeven dat hij geen pure jazz schreef. Hij wilde als ‘serieuze’ componist aanvaard worden. De hele discussie of Gershwin al dan niet in Tin Pan Alley thuishoort - Tin Pan Alley is een straat in New York waar ‘gemakkelijke’ en populaire muziek werd uitgegeven - dan wel een serieuze Carnegie Hall componist is, is heden ten dage waarbij alle geledingen van de maatschappij door het cross-over model bepaald worden, obsoleet geworden.

Ik hou het liever bij het verschil dat historicus, socioloog en jazzkenner Gary Giddins in zijn meesterwerk ‘Visions of Jazz’ aangeeft, waarbij hij Gershwin met Duke Ellington vergelijkt: (ik parafraseer) Gershwin haalde zijn inspiratie bij de jazz, Ellington was een heus jazzcomponist.

Een evenzeer geliefd stuk van Gershwin is het programmatische **‘An American in Paris’**. Gershwin componeerde deze musical enkele jaren na zijn ‘Rhapsody’. De wereldpremière vond op 13 december 1928 alweer in New York plaats. Maar is ‘An American in Paris’ wel een programmatisch werk? Naar eigen zeggen heeft de componist nooit

getracht welbepaalde scènes uit het Parijse leven muzikaal weer te geven. Toch valt het niet moeilijk je bij de promenade die de muziek suggereert, bepaalde typische beelden uit het Parijs dat we allen kennen, voor de geest te halen: het drukke autoverkeer met de claxonnerende auto’s - Gershwin schrijft echte autotoeters voor - een verliefd koppeltje op een terras, de jachtige avenues, een wandeling langs de Seine, het bruisende nachtleven van de lichtstad met zijn music-halls... Wat er ook van zij, ‘An American’ staat bol van de levensvreugde. Luister maar naar het lustige beginmotief in de strijkers en blazers en de opeenvolging en transformatie van de duidelijk omlijnde thema’s, waarvan het ene al lichtvoetiger en welgemutster dan het andere op de toehoorder afstapt. In het midden van het werk sluipt er een air van charleston en melancholie binnen, maar die dromerigheid wordt al snel opgelost door passages die vorige thema’s heropnemen en het werk naar een triomfantelijk einde stuwten.

Als kader voor het hele concert koos dirigent Jos van Immerseel drie stukken uit ‘Porgy and Bess’. Het werk geldt als de oervorm van de Amerikaanse opera. Realistisch en actueel: over de moeilijkheden van een bepaalde bevolkingsgroep, in casu de black community in een dorp in het diepe Zuiden van de Verenigde Staten, om zich te integreren en te vinden in de zogenaamde ‘American Dream’ waarin alles voor iedereen mogelijk is. Een bijzonderheid van het werk is dat alle rollen gezongen worden door zwarte acteurs en actrices. Gershwin stelde dit als eis. Slechts een paar zeer kleine rollen, zonder gezongen tekst, worden vertolkt door blanke acteurs. Dat maakt dat het stuk ook heden ten dage nog maar weinig wordt opgevoerd, door het tekort aan zwarte operazangers. Niets nieuws onder de zon dus!

De première was geen succes, maar gaandeweg is het werk populairder geworden. En thans wordt het beschouwd als een belangrijk deel van het grote operarepertoire.

Opener **‘Catfish Row’** is een suite die Gershwin uit **‘Porgy and Bess’** ‘destilleerde’ en die op zichzelf staand kan worden uitgevoerd. Het behoort misschien tot de meest duistere muziek van Gershwin.

Daarnaast vertolkt Claron Mc Fadden nog een song uit de opera: **‘My man’s gone now’**, waarin de diepgelovige Serena het lot van haar vermoorde man Robbins beweent.

Gershwin met Ginger Rogers en Fred Astaire in een filmstudio in Hollywood.

Als tussenstukken fungeren nog drie highlights uit Gershwins repertoire. **'The man I love'** is een song die oorspronkelijk 'The girl I love' heette in de musical 'Lady, be good' uit 1924, een satire op de overheid. Het werd echter uit de show verwijderd, en onderging later hetzelfde lot in de anti-oorlogssatire 'Strike up the band', een musical uit 1927. Het was overigens daar dat het voor het eerst als 'The man I love' werd opgevoerd. Na try-outs werd het in 1928 ook uit Ziegfelds Hollywoodmusical 'Rosalie' geweest. Niettemin is het zonder Broadway succes ook een populair lied geworden.

'I got rhythm' is een echte jazz standard en diende met zijn grillige ritmeveranderingen als inspiratie voor beboppers als Charlie Parker en Dizzy Gillespie. Het vederlichte **'By Strauss'** is een sprankelende knipoog en eerbetoon van onze componist aan de walsenkoning uit Wenen en werd opgenomen in de filmversie van 'An American in Paris' met Gene Kelly uit 1951. En met dit eresaluut van de Nieuwe Wereld aan de Oude is de cirkel rond.

George Gershwin aan het werk aan zijn portret van Schönberg.

The man I love

tekst: Ira Gershwin

When the mellow moon begins to beam,
Ev'ry night I dream a little dream,
And of course Prince Charming is the theme,
The he for me.

Although I realize as well as you
It is seldom that a dream comes true,
For/To me it's clear
That he'll appear.

Some day he'll come along,
The man I love
And he'll be big and strong,
The man I love
And when he comes my way
I'll do my best to make him stay.

He'll look at me and smile
I'll understand;
And in a little while,
He'll take my hand ;
And though it seems absurd,
I know we both won't say a word.

Maybe I shall meet him Sunday
Maybe Monday, maybe not ;
Still I'm sure to meet him one day
Maybe Tuesday will be my good news day.

He'll build a little home
Just meant for two,
From which I'll never roam,
Who would - would you ?
And so all else above
I'm waiting for the man I love.

I got rhythm

tekst: Ira Gershwin

Days can be sunny,
With never a sigh ;
Don't need what money can buy.
Birds in the tree sing
Their dayful of song,
Why shouldn't we sing along ?
I'm chipper all the day,
Happy with my lot.
How do I get that way ?
Look at what I've got :

I got rhythm
I got music
I got my man/girl
Who could ask for anything more ?
I got daisies
In green pastures,
I got my man/girl
Who could ask for anything more ?

Ol'Man Trouble,
I don't mind him.
You won't find him
'Round my door.
I got starlight,
I got sweet dreams,
I got my man/girl,
Who could ask for anything more ?
Who could ask for anything more ?

My man's gone now (uit 'Porgy & Bess')

tekst: DuBose Heyward

My man's gone now
Ain't no use a listenin'
For his tired footsteps
Climbin' up the stairs

Old man sorrow's
Come to keep me company
Whisperin' beside me
When I say my prayers
When I say my prayers

He come around
He come up, he come around
Ain't that I mind workin'
Workin' means travelers
Journeyin' together
To the promised land

But old man sorrow
Mountin' all the way with me
Tell' me that I'm old now
Since I lose my man
Since I lose my man

Since I lose my man

By Strauss

tekst: Ira Gershwin

Away with the music of Broadway
Be off with your Irving Berlin
Oh I give no quarter to Kern or Cole Porter
And Gershwin keeps pounding on tin

How can I be civil when hearing this drivel
It's only for nightclubbin' souses
Oh give me the free `n` easy waltz that is Vienneasy and
Go tell the band
If they want a hand
The waltz must be Strauss's

Ya, ya ya, give me oom-pa-pah
When I want a melody
Lilting through the house
Then I want a melody
By Strauss
It laughs, it sings, the world is in rhyme
Swinging to three-quarter time

Let the Danube flow along
And the Fledermauss
Keep the wine and give me song
By Strauss

By Jove, by Jing, by Strauss is the thing
So I say to ha-cha-cha, heraus!
Just give me your oom-pa-pah, by Strauss!

Let the Danube flow along
And the Fledermauss
Keep the wine and give me song
By Strauss

By Jove, by Jing, by Strauss is the thing
So I say to ha-cha-cha, heraus!
Just give me your oom-pa-pah, by Strauss!

Anima Eterna Brugge

muzikale leiding
Jos van Immerseel

assistent directie
Korneel Bernolet

1ste viool
Jakob Lehmann concertmeester
Balázs Bozzai
Laura Johnson
Malina Mantcheva
László Paulik
Martin Reimann
Lea Schwamm
Fiona Stevens

2de viool
Daniela Helm
Annelies Decock
Barbara Erdner
Maite Larburu
Clara Lecarme
John W. Meyer
Erik Sieglerschmidt
Joseph Tan

altviool
Frans Vos
Örzse Adam
Noah Mayer
Bernadette Verhagen
Manuel Visser
Galina Zinchenko

cello
Hilary Metzger
Annette Rettich
Nicholas Selo
Patrick Sepec
Regina Wilke
Verena Zauner

contrabas
James Munro
Ben Faes
Mattias Frostenson
Beltane Ruiz Molina

fluit
Anne Pustlauk
Florence Aoustet

piccolo
Charles Zebley

hobo
Peter Tabori
Elisabeth Schollaert

Engelse hoorn
Stefaan Verdegem

klarinet
Lisa Shklyaver
Diederik Ornée
José Antonio Salar Verdú

basklarinet
Peter Rabi

fagot
Augustin Humeau
Nicolas Favreau

saxofoon
Arno Bornkamp
Femke Ijlstra
Niels Bijl

hoorn
Uli Hübner
Martin Mürner
Helen MacDougall
Jörg Schulteß

trompet
Thibaud Robinne
Nicolas Isabelle
Sebastian Schärr

trombone
Timothy Dowling
Cas Gevers
Gunter Carlier

tuba
Marc Girardot

pauken
Jan Huylebroeck

slagwerk
Koen Plaetinck
Wim De Vlainck
Glenn Liebaut
Barry Jurjus

celesta
Jan Lust

piano
Ayako Ito

banjo
Steve Louvat

Binnenkort in deSingel

Sarah Kirkland Snider

De Doelen & Codarts Orchestra
olv. Hans Leenders

Shara Worden, Padma Newsome, DM Stith zang

Unremembered

compositie, electronics

Sarah Kirkland Snider

gedichten, tekeningen, video

Nathaniel Bellows

di 7 mrt 2017 / 20 uur / Blauwe zaal

€ 24 (basis)

€ 20 (-25/65+)

€ 8 (-19 jaar)

*coproductie Cross-Links Eindhoven,
De Doelen Rotterdam,
Codarts Rotterdam*

www.desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

**Vlaamse
overheid**

Provincie
Antwerpen

STAD ANTWERPEN

mediasponsors

Knack

dS^{De}
Standaard

canvas